

NORGES DØVEFORBUND

PRINSESSE MÄRTHA LOUISE ER NORGES DØVEFORBUNDS HØYE BESKYTTER

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119, Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Høring – rapport «Kunnskapssektor sett utenfra»

Norges Døveforbund (NDF) er en interesseorganisasjon, som skal arbeide for å bedre døve og hørselshemmedes situasjon på alle områder i samfunnet.

NDF er også en språkpolitisk organisasjon for tegnspråklige og arbeider for å styrke norsk tegnspråks stilling på alle områder i samfunnet. Vi jobber for at døve og hørselshemmede barn skal få reel muligheter til tospråklig oppvekst, med både norsk og norsk tegnspråk.

Norges Døveforbund kommenterer de deler av rapporten som omhandler Statped,

Innledning

Statped har tidligere drevet flere døveskoler i Norge (en skole igjen i dag) og har av den grunn fortsatt høy kompetanse innen faget hørsel, tegnspråk og døves kultur. Statped formidler denne kompetansen til førskoler og grunnskoler, - og til PPT/kommuner som har døve og hørselshemmede barn.

Statped gir et viktig kurstilbud innen hørsel og tegnspråk og gir blant annet språkopplæring til foreldre til døve og hørselshemmede barn (Se Mitt Språk) slik at barn og foreldre kan kommunisere. Statped gir tilbud om deltidsopplæring for døve og hørselshemmede elever i grunnskolen som har behov for opplæring i et tegnspråklig læringsmiljø. Opplæringen gis av et personale med høy tegnspråkfaglig, hørselsfaglig og skolefaglig kompetanse.

Denne kompetansen og kurstilbudet må opprettholdes i statlig regi slik at staten oppfyller løftene i St meld 35 Mål og mening, St meld 18 Læring og fellesskap og forpliktelsene som ligger i å ha ratifisert FN konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne.

Hovedpunkter

NDF støtter forslaget om at etatsstyring av Statped flyttes fra Utdanningsdirektoratet til Kunnskapsdepartementet.

NDF støtter forslaget om at Statpeds oppgaver og tjenester bør tilbys på laveste mulige forvaltningsnivå for de høyfrekvente gruppene. Men de lavfrekvente gruppene tjenester må fortsette å forvaltes- og gis på et statlig nivå.

Statped leverer også tjenester innen språkopplæring som ikke er en spesialpedagogisk anliggende, noe denne rapporten ikke tar høyde for.

Etatsstyringen

Om Statped legger ekspertgruppen følgende til grunn for sine forslag (1.4.5): «Statped leverer spesialpedagogiske tjenester til skoler og kommuner. Kunnskapsdepartementet har delegert styringen av Statped til Utdanningsdirektoratet.

Statped er en tjenesteprodusent med spesialpedagogikk som fagfelt. Direktoratet produserer ikke tjenester og har få oppgaver innen spesialpedagogikk. Det synes ikke som verken Statped eller direktoratet er tjent med denne innretningen.

Det er kommuner og fylkeskommuner som har plikt til å oppfylle retten til tilpasset opplæring. Den spesialpedagogiske støttetjenesten bør derfor på lengre sikt ikke være et statlig tjenestetilbud.»

På bakgrunn av dette foreslår utvalget følgende:

1. Etatsstyringen av Statped bør flyttes fra Utdanningsdirektoratet til Kunnskapsdepartementet.
2. Statped sine tjenester bør tilbys på lavest mulig forvaltningsnivå. Kunnskapsdepartementet bør vurdere om noen av oppgavene kan overføres til kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper.
3. Kunnskapsdepartementet bør vurdere om resterende nasjonale oppgaver er omfattende nok til å rettferdiggjøre en egen statlig virksomhet.

Punkt 1. Etatsstyring

NDF støtter forslaget om at etatsstyring av Statped flyttes fra Utdanningsdirektoratet til Kunnskapsdepartementet for å sikre at Statped utfører sine oppgaver for kjernemålgruppen

Ved at Statped blir direkte underlagt Kunnskapsdepartementet vil det øke sannsynligheten for at Statped kan jobbe mer målrettet mot sine kjernemålgrupper og at stortingets vedtak og intensjoner med Statped blir fulgt opp.

Historisk har Statpeds kjerneoppgaver vært å levere tjenester til de lavfrekvente/marginale gruppene (syn, hørsel og store sammensatte lærevansker). De fleste kommunene har ikke forutsetninger for å kunne ha god nok kompetanse om de lavfrekvente gruppene.

Gjennom reorganiseringen av Statped med blant annet et nytt hovedkontor har medført at høyfrekvente gruppene er tilbake under Statpeds «paraply» i enda større omfang enn de som var en del av Statped før reformen i 1991 og 1998. Noe som har medført at budsjettene for de lavfrekvente brukergruppene er under press.

Det mener NDF er en uheldig utvikling da Statped rolle begynner å bli mer uklar med hensyn til deres rolle og avgrensinger i forhold til hva som er kommunenes- og fylkeskommunenes ansvar og hva som er Statpeds ansvar.

Punktene 2 og 3 forvaltningsnivå og nasjonale oppgaver.

NDF støtter forslaget om lavest mulig forvaltningsnivå for de høyfrekvente gruppene, mens for de lavfrekvente gruppene må det fortsatt forvaltes på statlig nivå.

For hørselsfeltet og tegnspråkfeltet er det avgjørende at de fagmiljøene som Statped representerer holdes intakt.

Flyttes disse feltene ned til kommunalt nivå er det gitt at det solide kompetansemiljøet som er bygget opp over flere tiår i Statped vil bli fragmentert og etter hvert bli borte.

Statpeds fagmiljøer er med og sikre at elevene som tilhører en lavfrekvent gruppe får oppfylt sine rettigheter til opplæring.

- Robuste fagmiljøer, og elevgrupper av en viss størrelse må til for å få et godt faglig, språklig og psykososialt utbytte av skolegangen.

- For de tegnspråklige barna er det mildt sagt utfordrende å etablere sterke fagmiljøer og gode språklige miljøer i den enkelte kommune, men det kan gjøres i de større byene, men da med oppfølging av Statped der det er behov.
- Robuste fagmiljøer, og elevgrupper av en viss størrelse må til for å få et godt faglig, språklig og psykososialt utbytte av skolegangen.
- Som en statlig instans har Statped et tydelig ansvar for å ivareta- og styrke norsk tegnspråk. Det kan ikke- og det er ikke mulig å gjøre det på kommunalt nivå.

Spesialpedagogikk kontra Språkopplæring

Det som går igjen hos høringer og andre dokumenter fra det offentlige er at tegnspråk defineres som spesialpedagogisk verktøy, og ikke som en vanlig språkopplæring.

I kap 1.4.5 er det skrevet «Det er kommuner og fylkeskommuner som har plikt til å oppfylle retten til tilpasset opplæring. Den spesialpedagogiske støttetjenesten bør derfor på lengre sikt ikke være et statlig tjenestetilbud.»

Her nevnes tilpasset opplæring og spes ped i samme åndedrag, som er en sammenblanding av kjent merke. Tegnspråkopplæring, som i denne sammenheng kan defineres som tilpasset opplæring, er en ordinær språkopplæring på lik linje med andre språkopplæringer og ikke spesialpedagogikk.

NDF mener at det i sammenheng med kap 3.1.5 hvor det står; «Det vil også bli fremmet en stortingsmelding som blant annet behandler det statlige virkemiddelapparatet i skolen.» også må inkludere en stortingsmelding om kvaliteten på førskole og grunnskoletilbudet for døve og hørselshemmede barn og unge.

Det bør også i den sammenheng foretas en samlet vurdering av statlige tjenester innen fagene hørsel, tegnspråk og skole.

Skulle det være spørsmål eller behov for utdypende kommentarer, ta gjerne kontakt.

Oslo den 11. april 2016

Med vennlig hilsen
Norges Døveforbund

Bjørn A. Kristiansen
Generalsekretær